

digitális pedagógiai
módszertani központ

A magyar digitális munkaerőpiac helyzetelemzésének, valamint a digitális és hagyományos munkaerőpiac nyomon követésére és előrejelzésére szolgáló rendszer koncepciójának kidolgozása

ÖSSZEFOGLALÁS ÉS JAVASLATOK

Budapest, 2018. augusztus

Tartalom

1	ÖSSZEFOGLALÁS.....	3
2	JAVASLATOK ÖSSZEGZÉSE.....	8
3	MELLÉKLET: RÉSZLETES JAVASLATOK.....	10
3.1	Munkaerőpiaci és képzési információs és elemző rendszer	10
3.2	Munkaerőpiaci és képzési információk rendelkezésre állása	11
3.3	Munkaerőpiaci igények felmérése	12
3.4	Személyes nyomon követő rendszer.....	14
3.5	Munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei	16
3.6	Képzési kínálat felmérése	18
3.7	Szakmaszerkezeti előrejelzés: a szakképesítések iránti igény és a szakmaszerkezeti döntés.....	19
3.8	Munkaerőpiaci információk felhasználása a döntési folyamatokban.....	20

1 ÖSSZEFOGLALÁS

A Digitális Jólét Nonprofit Kft., a Digitális Pedagógiai Módszertani központ közreműködésével és külső szakértők (Colosseum Budapest Kft, Taninfo Bt, IFUA Horváth & Partners Kft) bevonásával, projektet indított a *„a magyar digitális munkaerőpiac helyzetelemzése, valamint a digitális és hagyományos munkaerőpiac nyomon követésére és előrejelzésére szolgáló rendszer koncepciójának kidolgozása”* céljából.

A projektindítás legfontosabb indoka az volt, hogy a gazdaság szinte minden területén gyorsuló digitalizáció miatt mindenképpen **változnia kell a munkaerőpiacra és az ennek szempontjából releváns képzési tevékenységekre vonatkozó döntési mechanizmusoknak, valamint a támogatási/ösztönző/segítő intézkedések elveinek és gyakorlatának is.**

A projekt keretében, a jelenlegi helyzet szisztematikus felmérése és a kutatási, szabályozási javaslatok megalapozása céljából, az alábbi feladatok kerültek elvégzésre:

- **A helyzetelemzés során („A” témaegység)**
 - Áttekintettük a nemzetközi jógyakorlatokat: elemeztük öt ország munkaerőpiaci rendszerét (Ausztrália, Finnország, Írország, Németország, Ausztria) és a nemzetközi szervezetek (ILO, OECD, CEDEFOP, ETF, EU) ajánlásait.
 - Részletesen vizsgáltuk a Magyarországon rendelkezésre álló adatokat, rendszereket, az alkalmazott gyakorlatot és a szabályozási környezetet.
 - Primer adatfelvétel (kérdőíves lekérdezés, személyes interjúk) eszközével térképeztük fel a munkaerőpiaci rendszerekkel kapcsolatos elvárásokat.
 - A helyzetelemzés alapján megfogalmazzuk a jelenlegi és elvárt helyzet közötti eltéréseket (GAP elemzés), valamint a jelenlegi helyzetből levezethető fő erősségeket, gyengeségeket, veszélyeket és lehetőségeket (SWOT elemzés).
- **Koncepcionális és tételes (kutatási, szabályozási, valamint rövid távon kivitelezhető) javaslatainkat és a javaslatok megalapozását („B” témaegység) az alábbi szerkezetben dolgoztuk ki:**
 - Munkaerőpiaci és képzési információs és elemző rendszer és felhasználásának lehetőségei;
 - Munkaügyi és képzési információk rendelkezésre állása;
 - Munkaerőpiaci igények felmérése;
 - Személyes nyomon követő rendszer;
 - A munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei;
 - Képzési kínálat felmérése;
 - Szakmaszerkezeti előrejelzés: a szakképesítések iránti igény és a szakmaszerkezeti döntés;
 - Munkaerőpiaci információk felhasználása a döntési folyamatokban.
- **A munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei a releváns adatbázisokkal kapcsolatos teendők szintjén is vizsgálatra kerültek („C” témaegység):**

- Elsőként azon adatok és adatforrások összegyűjtésére, rendszerezésére került sor, amelyek egy munkaerőpiaci és képzési előrejelzési/helyzetértékelő modell szempontjából relevánsnak mondhatók.
- Ezt követően javaslatot dolgoztunk ki arra vonatkozóan, hogy milyen módon lenne érdemes a jelenleg meglévő adatforrásokat egy olyan egységes metaadatbázisba integrálni, amely jól kereshető, intuitív felületen gyűjti össze azt a már most meglévő számottevő tudás- és adatvagyon, ami a különböző forrásrendszerek adatbázisaiban megtalálható¹.
- Megvizsgáltuk, hogy a metaadatbázisra alapozva hogyan hozható létre egy olyan folyamatosan karbantartható integrált munkaerőpiaci és képzési helyzetelemző, nyomon követő és előrejelző, és illetve az ezzel hatékonyan együtt dolgozó képzési és pályainformációs rendszer, amely a lakosság, a vállalkozások, a képzők/fejlesztők és a döntéshozók számára is hozzáférhető formátumban képes támogatni a képzésekben való részvételhez, illetve azok szervezéséhez, támogatásához kapcsolódó döntéseket.
- Bemutattuk annak az adattárháznak a kialakítását, amely képes integrálni a különböző forrásrendszerekből származó adatokat.

A projekt keretében készített összefoglaló tanulmányok² és prezentációk aloldalunkon elérhetők.

A projekt keretében végzett helyzetelemzés **legfontosabb koncepcionális megállapítása**, hogy jelenleg a munkaerőpiaci előrejelzések területén a változások központi eleme, hogy középtávú tervezésben való gondolkodás helyett a **folyamatos, dinamikus illeszkedésvizsgálatokat** és beavatkozásokat érdemes favorizálni.

További fontos kihívás, hogy azok a klasszikus illesztési modellek, amelyeknek jellemző közös jegye, hogy foglalkozásokra épülnek, recsegnek-ropognak³. Napjainkban a hangsúly fokozatosan **az egyéni képességek, kompetenciák és a munkafeladatok összeillesztésére helyeződik át a formális bizonyítványok és foglalkozások megfeleltetése helyett.** A vállalkozások nem kőművest keresnek, hanem egy adott technológiához értő, kommunikációban erős kőművest; nem programozót általában, hanem egy adott programnyelvben erős programozót. A kisvállalkozóknak olyan munkavállalóra van szükségük, aki jól fogalmaz, jó a helyesírása, ért a pénzügyekhez, tud angolul és van

¹ Ennek a metaadatbázisnak az elsődleges célja, hogy a későbbi kutatásokat segítő platform legyen, amely döntés-előkészítést segítő jelleggel képes összefoglalni, hogy milyen adatvagyon milyen adatbázisból érhető el, illetve annak megítélésében is segít, hogy mely területeken hiányos vagy nem áll rendelkezésre a megfelelő adat. A tervezett metaadatbázis a tényleges adatok elérésére közvetlenül nem alkalmas, legfeljebb a webes eléréssel rendelkező adatbázisok adataihoz való hozzáférést segítheti. A metaadatbázis létrehozásához nem szükséges az adatgazdák hozzájárulása, azonban fontos, hogy ellenőrizzék és jóváhagyják a deskriptorokat.

² A) Helyzetelemzés; B) Összefoglaló tanulmány; C) Elméleti adatmodell

³ A 60-as és 70-es években uralkodó munkaerő-tervezésnek az volt a célja, hogy a **szakmák, végzettségek** szintjére lebontott információk birtokában az oktatási rendszer megfelelő jellemzőit úgy állítsák be, hogy a munkakínálat igen pontosan illeszkedjen a jövőbeni kereslethez. Azonban ez a gazdaságtervezési elv a technológiai fejlődés gyorsulása, illetve a kereskedelem fejlődése miatt mára csődöt mondott. A munkaerő-tervezés helyét a legtöbb országban az alkalmazkodásra hangsúlyt fektető stratégia vette át.

jogosítványa is, a multiknál viszont olyan alkalmazottakra van szükség, akiket gyorsan be lehet tanítani az alkalmazott technológiára⁴.

Az, hogy mennyire tudunk rugalmasan reagálni ezekre a változásokra, nemzetgazdasági jelentőségű kérdés. A felnőttképzés olyan **humántőke-beruházás**, amely egyaránt növeli az egyén, a vállalat és a nemzetgazdaság versenyképességét. Az egyén és az állam képzésbe fektetett forrásainak hasznosulása forintosítható: az egyén jövedelmére, adó- és járulékfizetésére, a szükséges egészségügyi és szociális kiadásokra vonatkozó **adatokból megbecsülhető, hogy nyereséges vagy veszteséges volt a beruházás.** Sőt megfelelő módszerekkel az **elmaradt képzések elmaradt haszna** is számszerűsíthető.

A gyors piaci és technológiai változások miatt a releváns és hozzáférhető munkaerőpiaci információk egyre értékesebbé válnak. Amikor a digitalizáció egész ágazatok működésének feltételeit, üzleti modelljeit alakítja át, különösen igaz, hogy egy ország sikerességének kulcsa, hogy a potenciális munkavállalók készségei minél jobban illeszkedjenek a gazdaság igényeihez. Amennyiben a készségek és az igények nem illeszkednek, képzésekkel és munkahelyváltással szükséges javítani a helyzetet. A megfelelő képzések kiválasztásához, esetleg állam általi támogatásához az anyagi és szabályozási feltételek biztosítása mellett legfőképpen **információra van szükség.** **Információra** a gazdaság készségigényéről, a lakosság készségvagyonáról, az egyén készségeiről, valamint a képzési kínálatról, a képzések hatékonyságáról.

Az információszerzéshez már ma is rengeteg adat áll rendelkezésre, ezek azonban **nincsenek rendszerben, nem kerülnek megfelelő feldolgozásra, és csak részlegesen hozzáférhetőek.** Emellett **újfajta technológiákkal** olyan információkhoz is hozzá lehet férni, amelyek korábban csak elképzelhetetlenül nagy gyűjtő és elemző munkával lettek volna elérhetőek (pl. blockchain megoldások alkalmazása, big data elemzések).

A fentiek miatt elengedhetetlen, hogy az állami források képzési célú felhasználásánál figyelembe vegyük ezeket a változásokat, kihívásokat és lehetőségeket!

Ez annál is inkább fontos, mivel a CEDEFOP országjelentése kiemeli, hogy Magyarországon – a fejlett országok többségétől eltérően – jelenleg **nem működik munkaerőpiaci előrejelző rendszer.** Ráadásul

- nem érhető el a lakosságot, a vállalkozásokat és a döntéshozókat a munkaerőpiaci igényekről, lehetőségekről és a képzési lehetőségekről **tájékoztató szolgáltatás** sem.

⁴ A klasszikus szakmai kompetenciák mellett tömegesen jelennek meg a munkaadói igények között a kulcskompetenciák, amelyeket nem lehet egy-egy foglalkozáshoz, sőt foglalkozáscsoporthoz sem kötni. Az álláshirdetések elemzéséből kimutatták, hogy a műszaki jellegű munkakörökben egyre több nem technikai készséget, a nem műszakiakban pedig egyre több technikait követelnek meg. A szabályozott szakmák kivételével egyre kevésbé számít a szakképesítés megléte, a munkaadók az iskolai végzettség mellett csak a számukra fontos készségek meglétét vizsgálják. A szakmai kompetenciák és a foglalkozások közötti kapcsolat szignifikanciája is gyengül. E felismerés ihlette a képesség alapú rendszerek kialakítását (francia ROME, vallon VDAB rendszer, az Európai Bizottság ESCO rendszere).

Nincsenek információink a képzések, a képző intézmények, a képzésekre vonatkozó állami beavatkozások **eredményességéről, hatékonyságáról** sem.

Mindez **nagymértékben szerepet játszik abban, hogy Magyarországon az ezen a területen felhasznált nagy összegű uniós és állami támogatás ellenére is csak kevesen vesznek részt felnőttképzésben.**

Egy, a rendelkezésre álló információkat megfelelően, hatékonyan hasznosító elemző, előrejelző, nyomon követő rendszeren alapuló szabályozással, és az ehhez kapcsolódó megfelelő állami szerepvállalással **elkerülhetőek lennének** a képzéstámogató rendszer jelenleg általánosan tapasztalható anomáliái. Ezek közül néhány súlyosabb:

- a munkaerőpiaci támogatások jelenleg olyan beruházások, amelyeknek hatékonyságáról – a támogatás következtében megnövekvő adóbevételről, csökkenő szociális, egészségügyi költségekről – nincsenek megalapozott információk;
- a felnőttek részvételéről különféle adatokat tartalmaznak a különféle felnőttképzési statisztikák;
- az iskolai szakképzés lehetőségeit meghatározó szakmaszerkezeti döntés nincs összhangban az Ipar 4.0 stratégiával;
- a hatalmas informatikushiány ellenére egyes térségekben nem érhető el informatikusképzés;
- a programengedélyezés lassúsága miatt gyakran nem indulnak el vállalkozások által igényelt, nyereségességüket növelő képzések;
- a szakképesítések tartalma nem teljesen követi a gazdaság igényeit,
- a támogatások sok esetben nem a gazdaság által igényelt készségeket fejlesztő programokra fordítódnak.

A pozitív változások érdekében az összes érintett szereplő összefogására van szükség.

Ahhoz, hogy az oktatás és képzés formális, nem formális és informális lehetőségei révén javuló lakossági készségek minél hatékonyabban segítsék a gazdaság fejlődését, **az egyén, a vállalkozások és az állam esetében a következő feltételek megléte kellene:**

Az egyének és a vállalkozások

- megfelelő képzési és pályainformációk, munkaerőpiaci és gazdasági előrejelzések és helyzetjelentés birtokában,
- támogató szolgáltatások igénybevételének lehetőségével választhassanak a képzési kínálatból,
- a képzők ki tudják szolgálni a lakosság és a vállalkozások, valamint az állam mint munkáltató oldaláról keletkező képzési igényeket,
- a (potenciális) megrendelők tényszerű visszajelzéseket kapjanak a megvalósult képzések hatékonyságáról.

Ehhez az államnak

- a szükséges információk (benne a munkaerőpiaci helyzetkép és előrejelzések, a képzések hatékonyságának mutatói, a képzési kínálat, a készség–szakképesítés–foglalkozás kapcsolat) biztosításával,

- az egyének és a vállalkozások részére átengedett, szabadon vagy bizonyos keretek között felhasználható forrással,
- speciális esetekben közvetlen finanszírozással,
- megfelelő szabályozással (fogyasztóvédelem, képzettségek és megszerzett tudás elismerése stb.),
- infrastruktúra biztosításával (beleértve az online rendszereket, az intézményeket és a humán erőforrást),
- szolgáltatások (szervezés, tanácsadás, készségfelmérés stb.) saját maga általi vagy kiszervezett biztosításával,
- a közoktatás keretében a tanulók döntési/életpálya-építési készségeit és LLL keretei között meghatározott közösségi kompetenciákat segítő curriculummal

szükséges hozzájárulnia.

Mindezek alapján javasoljuk, hogy **minél hamarabb kezdődjenek el a szabályozási és fejlesztési lépések**

- egy olyan munkaerőpiaci és képzési **elemző és tájékoztató rendszer** kialakítása érdekében, amely rendszer lehetővé teszi a helyzetelemzést, a teljes körű, adminisztratív adatokon alapuló pályakövetést és a rövid-, közép- és hosszú távú munkapiaci előrejelzést, valamint a döntéshozók, a szakemberek, a vállalkozások, a fiatalok és a felnőttek tájékoztatását a képzési lehetőségekről és a munkaerőpiaci igényekről,
- az ehhez szükséges **adatok** biztosítására,
- a **személyes nyomon követés** és az egyéni képzési számla, vagy az állam, az egyének és a vállalkozások között **megosztott felelősség** egyéb módszerének kellő előkészítés utáni megvalósítására,
- a bármilyen módon megszerzett **készségek és végzettségek**, kiemelten a **nemzetközi ágazati, ipari szakképesítések** elismerését, validálását, nyilvántarthatóságát, figyelembe vehetőségét biztosító rendszer kialakítására.

Ugyanakkor mindenképp fontos hangsúlyozni, hogy

- **az egyének munkaerőpiaci mozgására ható tényezők közül a képzés nagyon fontos, de nem az egyetlen eszköz;**
- **a felnőttképzésnek a munkaerőpiaci célokat szolgáló képzések mellett további fontos szegmensei is vannak;**
- **a felnőttképzésben való részvétel, a munkaerő-piaci boldogulás előfeltétele, hogy az iskolai alapképzésben hozzá lehessen jutni a megfelelő alapkompenciákhoz.**

Emiatt a kívánt eredmények eléréséhez mindenképp koordinált oktatás- és gazdaságpolitikai fellépés szükséges. Így az alábbiakban bemutatásra kerülő javaslataink egy hatékonyabb felnőttképzési rendszer létrehozásának mindenképp szükséges, de önmagában nem elégséges feltételei.

2 JAVASLATOK ÖSSZEGZÉSE

A magyarországi helyzet és a nemzetközi jó gyakorlatok tanulmányozása alapján, az érintettek véleményének figyelembe vételével az alábbi lépések megtételét tartjuk szükségesnek:

1. Létre kell hozni egy önálló, hosszútávon fenntartható, folyamatosan karbantartható és fejleszhető munkaerőpiaci és képzési **helyzetelemző, nyomon követő és előrejelző**, illetve képzési, munkaerőpiaci, pályainformációs **tájékoztató rendszert**. A felhasználóbarát módon kialakított rendszert a lakosság, a vállalkozások, a képzők/fejlesztők és a döntéshozók számára is ismertté és hozzáférhetővé kell tenni annak érdekében, hogy segítse a képzésekben való részvételhez, illetve azok szervezéséhez, támogatásához kapcsolódó döntéseket.

2. Meg kell határozni a **képzések és a képzők munkaerőpiaci eredményességét és hatékonyságát jellemző indikátorokat**. Ezeket egy általános nyomon követő/pályakövető rendszer keretében folyamatosan mérni, az információs rendszerben nyilvánosságra hozni, a támogatásoknál figyelembe venni szükséges.

3. Biztosítani kell a formális, nem formális képzésben és az informális tanulásban szerzett **kompetenciák azonosításának, nyilvántartásának és figyelembe vételének lehetőségét** (elismerés, validáció, előzetes tudás beszámítása, kompetenciakártya stb.). Kiemelten szükséges foglalkozni a **nemzetközi, ágazati szakképesítések** elismerésével, a **gazdaság által igényelt képzések** támogathatóságának biztosításával, az engedélyezési eljárás mellőzhetőségének feltételeivel.

4. Az állam felnőttképzésre fordítandó forrásainak felhasználásánál biztosítani kell **az állam, a vállalkozások és az egyének megosztott felelősségét**. Meg kell vizsgálni az adókedvezményre jogosító, az egyén, más magánszemélyek, a vállalkozások és az állam befizetéseit akkumulálni tudó **egyéni képzési számla** bevezetésének, illetve a **szakképzési hozzájárulás** saját dolgozók képzésére való felhasználásának lehetőségét és feltételeit. A támogatások bármely formájánál biztosítani kell a támogatottak számára a képzések és a képző intézmények közötti **választás valós lehetőségét**.

5. Lépéseket kell tenni a képzési és munkaerőpiaci **adatok minél szélesebb körű elérhetősége** érdekében. Célszerű visszaállítani a felnőttképző intézmények nyilvántartását és a felnőttképzés korábbi, a jelenleginél tágabb definícióját. Egyszerűsíteni szükséges az adatbázisok elemzési, tájékoztatási célú anonimizált összekapcsolásának engedélyezését, és az érintettek hozzájárulása esetén lehetővé kell tenni a személyhez kötött összekapcsolást. Az adatgyűjtésnél, -tárolásnál és -elemzésnél meg kell kezdeni a modern technikák alkalmazását.

6. Az iskolai rendszerű képzésben a támogatott és **korlátozottan támogatható szakképesítések** megyei és évenkénti meghatározását (szakmaszerkezeti döntés) fel kell váltsa a országosan vagy helyileg hiányzó, fontos szakképesítések indításának kiemelt támogatása. Létre kell hozni az iskolarendszerben oktatható szakképesítések széles szakmai alapozást biztosító rendszerét (**alap-OKJ**). Külön szükséges szabályozni a **felnőttképzés keretében támogatható szakképesítések** meghatározását.

7. Biztosítani kell azokat az online és személyes **szolgáltatásokat**, amelyek az egyének számára lehetővé teszik a képzések közötti felelős választást és a képzések sikeres elvégzését, a vállalkozások számára a képzések elérhetőségét, a támogatók számára a támogatások teste szabását.

Jelen összefoglaló mellékletében részletesen is kifejtjük, hogy ezen lépések megvalósításához milyen kutatásokon, szabályozási feladatokon és rövid távon megvalósítható intézkedéseken keresztül vezet az út.

3.1 Munkaerőpiaci és képzési információs és elemző rendszer

3.1.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- Meg kell vizsgálni a létező rendszerek (Nemzeti Pályaorientációs Portál, Pályasúgó, MTA KTRK-KTI elemző rendszere, OH-KIR, Felvi, állami fenntartású állásportálok stb.) felhasználási lehetőségeit. A vizsgálat a tartalmi és technikai kérdéseken túl az együttműködési hajlandóság és a finanszírozhatóság kérdéseire is ki kell terjedjen.
- Meg kell határozni a rendszer alapvető céljait, működési elveit, elemeit és a közöttük lévő kapcsolatokat.
- Át kell tekinteni és a rendszerben való felhasználhatóság szempontjából elemezni szükséges a használni kívánt adatforrásokat, és megvizsgálni, hogy a hiányzó adatokat milyen adatforrásból lehet beintegrálni.
- Létre kell hozni az adattárházat, illetve azokat a mechanizmusokat, amelyek az adattárház egyes elemeit a rendelkezésre álló adatokból lehetőség szerint minél kisebb emberi beavatkozás révén töltik.
- Meg kell határozni azokat a kérdéseket, amelyekre a rendszertől választ várunk, és ennek megfelelően elő kell készíteni, tisztítani kell az adatokat.
- Létre kell hozni a megjelenítő, lekérdező felületeket, meg kell határozni a vizualizációs megoldásokat.
- Ki kell dolgozni a rendszer hiányzó elemeit (pl. riportkészítő alkalmazások, tanácsadó programok, jogszabály-magyarázatok).

3.1.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- A munkaerőpiaci információs rendszerének jogi alapjait törvényben érdemes lefektetni (definíciók, a működtetés felelőssége, adatszolgáltatásra, információátadásra kötelezettek köre, adatkörök, adatkezelő szervet és annak felelősségi köre).
- A tájékoztató és információs rendszer részletkérdéseit Kormányrendeletben célszerű szabályozni (alkotóelemek, működtető feladatai és hatásköre, adatszolgáltatás rendje, felhasználási célok).
- Az információs rendszerbe adatot szolgáltató adatgazdákra vonatkozó szabályozásokban (harmonizáció) szükséges rögzíteni az adatszolgáltatási kötelezettség részleteit.
- Képzési, munkaerőpiaci, gazdaságfejlesztési szabályozásokban célszerű szabályozni a munkaerőpiaci információs rendszer döntéstámogató folyamatait, hatásköröket.

3.1.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- A C2⁵ résztanulmányban leírtak alapján, a C1⁶ Munkaerőpiaci kataszterben szereplő adatbázisokból kiindulva létre kell hozni és elérhetővé kell tenni a munkaerőpiaci és képzési adatforrások metaadatbázisát.
- Együttműködési megállapodásokat kell kötni az adatgazdákkal (OH, PM, IFM, KSH) és az információs rendszerek működtetőivel (NSZFH, MTA KTRK, OH, NISZ Zrt.). Biztosítani kell, hogy a folyamatban lévő fejlesztések összhangban legyenek a kialakítandó rendszer céljaival, illetve a felhasználni kívánt rendszerek működése ne szűnjön meg fenntartási időszakuk lezárultával. Érdemes megvizsgálni az együttműködés lehetőségét az adattisztítási, adatharmonizálási feladatok végzésére az e téren szükséges speciális ismeretekkel rendelkező MTA-KRTK Adatbankkal.

3.2 Munkaerőpiaci és képzési információk rendelkezésre állása

3.2.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

Ezen a területen a legfontosabb további kutatási feladatok az alábbiak:

- Az adatokhoz való hozzáférés könnyítése: milyen szabályozókkal, ösztönzőkkel, technikai megoldásokkal lehet elérni, hogy az adatgazdák gondoskodjanak adataik nyilvános elérhetőségéről és a kutatók, másodfelhasználók részére hozzáférhetővé tegyék azokat;
- Az egyéni (nem anonimált) adatok az érintett személy engedélyével történő összekapcsolásának lehetőségéről, szabályozásáról;
- A fekete/szürke munka, atipikus foglalkoztatás, egyszemélyes vállalkozások adatainak elérése, és a figyelmen kívül hagyásuk okozta torzulások kezelése;
- Annak vizsgálata, hogy hogyan lehet a létrehozandó felnőttképzési nyilvántartásban máshol meglévő hiteles adatokat automatizált módon, felhasználói adatrögzítés nélkül, hitelesen rögzíteni;
- Kutatások kötelező nyilvántartása, megőrzése, metaadatokkal ellátása, elérhetővé tétele;
- Felnőttképzési törvény megváltoztatása, az intézményi nyilvántartás valamiféle visszaállítása;
- KSH lakossági és vállalati felvételeiben szereplő információk hasznosíthatóságának vizsgálata, esetleges kiegészítő kérdések (pl. a digitális írástudásról) bevetelének lehetősége; a különböző statisztikák eltéréseinek elemzése;
- Jól kereshető, interneten elérhető kutatási nyilvántartás létrehozásának lehetősége;
- Kutatási célú adatfelvételekből származó adatbázisok feltérképezése;
- A tájékoztatáshoz szükséges további adatok köre, hozzáférhetősége, a hiányok pótlásának lehetősége;
- Blockchain technológia funkcionális és nem funkcionális vizsgálata a munkaerőpiaci előrejelzési rendszer előzetesen megállapított igényeinek függvényében, a technológia alkalmazhatósága a fejezetben tárgyalt esetekben;

⁵ Elméleti adatmodell funkcionális és strukturális koncepciójának kialakítása a digitális és hagyományos munkaerőpiac nyomonkövetésére és előrejelzésére (tanulmány)

⁶ Adatforrások, adattartalmak, adatkapcsolatok meghatározása az adatgazda és adatkezelő, valamint az adatformátumok meghatározásával együtt (xls adatbázis)

- Blockchain technológia megoldásainak a függvényében az architektúra, szolgáltatási színvonal, adatkezeléshez kapcsolódó specialitások vizsgálata, a jogi környezet és szabályozások figyelembevételével

3.2.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

A szabályozás változtatását javasoljuk az alábbi területeken:

- A rendszeres összekapcsolások ügyében: egyszeri engedéllyel lehessen rendszeres összekapcsolás; a pályakövetésre a szakképzési törvényben adott rendszeres összekapcsolási lehetőség összehangolása a döntés-előkészítési törvény szabályozásával;
- Az anonimizált adatokra vonatkozó szabályozás kutatást segítő megoldásairól (kereskedelmi és kutatási/döntés-előkészítési célú adatátadás megkülönböztetése, korlátozások enyhítése a kutatási célú átadásnál);
- A felnőttképzési törvényben a felnőttképzés definíciója, a felnőttképző intézmények és képzéseik bejelentési kötelezettsége ügyében (az intézmények nyilvántartásnak visszahozását javasoljuk, a képzési profil megfelelően strukturált megadásának kötelezettségével); a támogatott képzésekkel kapcsolatos információk kötelező nyilvánosságra hozása érdekében.

3.2.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- Kapcsolatfelvétel az adatgazdákkal és a NISZ Zrt-vel;
- Metaadatbázis létrehozása (részletek a C5⁷ tanulmányban);
- A KIFIR gyűjtsön információkat a felnőttoktatásról és az érettségi utáni szakképzésről is;
- Az adatgazdák tegyék elérhetővé a felnőttképzési törvény hatálya alá nem tartozó különféle ágazati és hatósági képzések adatait;
- Az Országos vizsganyilvántartás a korábbi informativitással működjön;
- Tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy a képzők éljenek a képzések bejelentésének lehetőségével;
- Tegyék elérhetővé a támogatott képzésekről rendelkezésre álló adatokat.

3.3 Munkaerőpiaci igények felmérése

3.3.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- A tanulmányunk különböző részeiben kifejtett javaslatokra támaszkodva szükséges meghatározni a gazdasági és ágazati készségigény felmérésének és a készségvagyon és az igények közötti eltérés meghatározásának és előrejelzésének a módszertanát, és annak a menetrendjét, hogy hogyan lehet a foglalkozások és szakképesítések iránti igény előrejelzése helyett fokozatosan áttérni a gazdaság által igényelt készségek és az

⁷ Elméleti adatmodell létrehozása (tanulmány)

illeszkedéshez szükséges egyéb elemek naprakész megismerésére, a tendenciák előrejelzésére.

- Ki kell dolgozni Magyarország készségstratégiáját, amely rögzíti a formális bizonyítványok és foglalkozások megfeleltetése helyett az egyéni készségek, kompetenciák és a munkafeladatok összeillesztésének elvét, és meghatározza a felismert készségigények által megkövetelt oktatáspolitikai és felnőttképzési elveket.
- A szakképesítéseket (OKJ, felsőoktatási, hatósági) is össze kell kapcsolni – közvetlenül vagy közvetve – az ESCO-ban szereplő készségekkel. Vizsgálandó annak a lehetősége, hogy ezek az összerendelések az ipari képezések, ill. a képzési programok esetén is megvalósulhassanak.
- Átgondolandó, hogyan lehetséges a FEOR ESCO-hoz való illesztésnél, illetve a szakképezések és ESCO közötti kapcsolatok kialakításánál megoldani a foglalkozásokhoz rendelt készségek fontosság szerinti súlyozását (a jelenlegi kötelező, illetve előnyt jelent, ha van jellegű súlyozásnál mélyebben), ill. az elvárt kompetenciaszint szerinti megkülönböztetését.
- A foglalkozások és a szakképezések mellett a négyjegyű FEOR-08 kódok alatt elérhető, a 2011-es census alapján kialakított közel 8000 munkakör kompetenciaalapú leírására is szükség lenne.
- Vizsgálandó a korábban elvégzett, a Helyzetelemző tanulmány II.5.2. pontjában ismertetett munkakörelemzés eredményeinek hasznosíthatósága, amely munkakör szinten, és súlyozva, szintezve vizsgálta a megkívánt készségeket.

3.3.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- Döntés szükséges arról, hogy hogyan történik az egyének készségeinek standardizált formában való megjelenítése, amelyet közösségi szabályozás tesz kötelezővé. Érdemes előírni a szakképezések és az ESCO összekapcsolását, valamint, hogy az OKJ, ill. felsőoktatási rendelet változtatásainál a hozzárendelés változtatása is megtörténjen.
- Döntés szükséges a képességstratégia létrehozásáról.
- Döntés szükséges ahhoz, hogy a szakképezésekre vonatkozó előírásokról (szakmaszerkezeti döntés, hiányszakmalista) a készség alapú megközelítésre lehessen áttérni (vagyis az igényelt készségeket adó szakképezések támogathatók legyenek); meg kell szüntetni a támogatható szakképezésekre vonatkozó szakmaszerkezeti döntést.
- Az ágazati készségigények meghatározását az ágazati készségtanácsok feladatává kell tenni.

3.3.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- Fel kell dolgozni és az információs rendszerben hozzáférhetővé kell tenni minden készségigényre vonatkozó információt:
 - a KSH vállalati képzések felmérésének adatait;
 - CEDEFOP álláshirdetések feldolgozó származó adatokat (jövőre várhatóak);
 - PIAAC felmérés adatait;
 - A FEOR-ESCO kapcsolatot hozzáférhetővé kell tenni.

3.4 Személyes nyomon követő rendszer

3.4.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- Meg kell vizsgálni egy, elsősorban adminisztratív nyilvántartások összekapcsolásán alapuló, de ennek kiegészítésére a képzések résztvevőitől és az őket alkalmazóktól származó adatokat is használó ifjúsági pályakövetési rendszer bevezetésének a feltételeit.
- Meg kell vizsgálni a képzési célú állami források felhasználási rendszere átalakításának lehetőségeit annak érdekében, hogy a képzések résztvevői és a vállalkozások nagyobb szerepet kapjanak a saját képzéseiket meghatározó döntések meghozatalában.
- A finanszírozás lehetőségeinek vizsgálatánál vizsgálni szükséges, hogy az érintett szereplők (állam, munkaadók, egyének) készek-e az egyéni képzési számla bevezetésére, igényeik milyenek, a szükségletek földrajzi és társadalmi státusz szerint eltérnek-e.
- További kutatást igényel a már ilyen rendszereket alkalmazó országok gyakorlatának feltárása, ez a munka dokumentumelemzés útján elvégezhető.
- Megkerülhetetlen a bevezetendő rendszer költség/haszon elemzése, amelyet összehangba kell hozni a szakmapolitikai célokkal és elvárásokkal.
- A hatályos magyar és uniós jogszabályokat át kell vizsgálni, meg kell állapítani, hogy mely jogszabályok érintettek a változás bevezetésében, milyen harmonizációs tevékenységet kell elvégezni. Javaslatot kell kidolgozni a bevezetéshez szükséges törvény megalkotására
- Kutatás szükséges a munka- és kompetenciakártya bevezetésének megalapozására.
- Ki kell dolgozni az életpálya-alapú kompetencia-felhalmozás rendszerét, amelynek része a nem formálisan, ill. informálisan szerzett kompetenciák beszámítása is (validációs eljárások segítségével). Ennek keretében vizsgálni kell a nem állami szakképesítések elismerésének, azok MKKR-ben való szerepeltetésének, a képzésekhez tanulási eredmények fűzésének, a korábbi, ma már nem megszerezhető szakképesítések egyenértékűségének, az Europass-dokumentumoknak, a bemeneti kompetenciák és az előzetes tudás beszámításának, a validáció rendszerének a kérdéskörét is. A módszertani kérdések mellett a finanszírozási, megtérülési kérdésekre is ki kell térni.
- Át kell tekinteni a készségek online mérésére szolgáló eszközöket (l. a 4.6. pontban), és javaslatot kell tenni használatukra, validálásukra, továbbfejlesztésükre, vagy új mérőeszközök kifejlesztésére.
- Kutatás szükséges a validálás, kompetenciamérés személyi feltételeinek meglétéről.
- Tovább kell vizsgálni a munkavállalók kompetenciáinak munkaadók általi igazolására szolgáló lehetőségeket és a képzők érdekeltté tételének módozatait.

3.4.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- Létre kell hozni a felnőttképzésben résztvevőkre vonatkozó – a KIR, FIR személyi nyilvántartásához hasonló – a támogatott képzések esetén kötelező, a többi esetén (részben) önkéntes – a TAJ-számot is tartalmazó nyilvántartást. A képzők adminisztratív terheinek csökkentése érdekében ezt érdemes összehangolni az iskolarendszeren kívüli képzések statisztikájával.

- A tanulási eredmény felvitelét minden képzésre – különösen a nemzetközi és iparági szakképesítést adókra – lehetővé kell tenni (pl. a magyarképesítés.hu oldalon)
- Szabályozni szükséges a nem formális képzésben és az informális tanulásban szerzett kompetenciák azonosításának és nyilvántartásának lehetőségét.
- Összhangba kell hozni az adatbázisok szakképzési törvényben rögzített pályakövetési célú összekapcsolását és a döntés-előkészítési törvényben rögzített (szigorúbb) eljárási szabályokat; meg kell oldani a felfedés elleni védelmet, vagyis a személyek beazonosításának valóban lehetetlennek kell lennie.
- A szakképzési törvényben szereplőhöz hasonló szabályozásnak a felsőoktatási törvénybe iktatása megkönnyítheti a Diplomás Pályakövetést, illetve az általunk javasolt ifjúsági pályakövetést.
- Az adatátadási kötelezettséget és az összekapcsolás lehetőségét a NAV és a Nyugdíjbiztosítási szerv mellett a Magyar Államkincstárra és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatra is ki kell terjeszteni (az ellátásban részesülők, a regisztrált álláskereső és a közfoglalkoztatottak figyelemmel kísérése érdekében).
- Ki kell terjeszteni az adatátadási kötelezettség keretében átadandó adatokat a jövedelmi adatokra, és a foglalkoztatás létesítésének időpontján túl a folyamatos nyomon követésre (erre az MTA KTRK részére rendszeresen átadott NAV-NEAK-MÁK-NFSZ kapcsolt adatbázis, illetve a NAV magánszemélyenkénti összesítője (l. a Munkaerőpiaci katasztert) lehetőséget ad)
- Meg kell alkotni azt a szabályozást, amely lehetővé teszi a nem formális felnőttképzés adminisztratív adatbázisok összekapcsolásán alapuló pályakövetésbe való bevonását.
- Meg kell alkotni a pályakövetési rendeletet, amelyre mind a szakképzési, mind a felnőttképzési törvény utal (vagy, ha a törvényi szabályozás ezt feleslegessé teszi, ki kell hagyni a törvényekből az erre való utalást)
- A jogszabályokból ki kell hagyni azokat a paragrafusokat, amelyek a foglalkoztató, illetve a képzésben részt vevő pályakövetési rendszer felé történő jelentési kötelezettségére vonatkoznak; ezen paragrafusok a hivatkozott rendelet hiányában sosem valósultak meg, és a fentiekben javasolt, illetve a szakképzési törvényben már szereplő NAV általi jelentés ezeknél sokkal hatékonyabb.
- A szakképzési vagy az ifjúsági pályakövetés létrejötte esetén szabályozni szükséges, hogy mely kormányzati döntéseknél kell ezek eredményét figyelembe venni. (Jelenleg a felsőoktatási törvény írja elő a DPR figyelembe vételét az államilag támogatott szakok meghatározásánál). Ilyen terület lehet az intézmények eredményességének és az ahhoz kötendő állami támogatásoknak, képzési megrendeléseknek a pályakövetési adatokhoz kötése.⁸
- Meg kell teremteni az adatok anonimizálás nélküli összekapcsolásának lehetőségét az érintett beleegyezése esetén.
- Döntés szükséges a megosztott finanszírozásról és arról, hogy ennek keretében kialakításra kerül-e az egyéni képzési kártya rendszere. Pozitív döntés esetén létre kell hozni a megfelelő jogszabályokat.
- Döntés szükséges a személyes nyomon követést lehetővé tevő munka- és kompetenciakártya létrehozásáról. Pozitív döntés esetén létre kell hozni a megfelelő jogszabályokat. (A rendszer bevezetését kutatásnak és az egyének képzésben való részvétele nyomon követésére, a NAV-MÁK-NFSZ munkaerőpiaci és ellátási adatokhoz való hozzáférésre és az egyéni kompetencia-felhalmozás beazonosítására vonatkozó szabályok, lehetőségek megteremtésének kell megelőznie.)

⁸ Fontos, hogy a pályakövetés nem szorítkozhat a végzés utáni elhelyezkedés vizsgálatára, és nem tekintheti feltétel nélkül sikertelenségnek a pályaelhelyezkedést.

- A munka- és kompetenciakártya létrejötte esetén szabályozni kell, hogy a rajta található adatokat ki ismerheti meg, és hogy milyen esetekben és hogyan kell figyelembe venni azokat. (Pl. képzésekbe való belépési feltételként, ügyfélprofilozásnál stb.)
- Meg kell alkotni a bemeneti kompetenciák, ill. az előzetes tudás mérésére és beszámítására vonatkozó rendeletet.

3.4.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- Internetes portálról elérhetővé kell tenni a hozzáférhető készségfelmérő eszközöket, és a kompetencia-nyilvántartás szabályait, eszköztárát (pl. Europass-eszközök, ESCO). Ez a portál része lehet a létrehozandó információs rendszernek.

3.5 Munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei

3.5.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- A TÁMOP 2.3.2. kiemelt projekt keretében az MTA KTRK-ban kifejlesztett kvantitatív előrejelzési rendszerre alapozva, a táblázatban felsorolt továbbfejlesztési javaslatok figyelembevételével meg kell határozni egy rövid-, közép- és hosszú távú munkaerőpiaci előrejelző rendszer konkrét működési módját, amely a külső változók különböző értékei mentén, az eltérő világállapotok (forgatókönyvek) szerint készít előrejelzéseket, és információt tartalmaz a készségek, kompetenciák várható alakulásáról is (legalább rövid- és középtávon);
- Külön kutatást javasolunk a kvalitatív adatok struktúrájának, rendszerének kialakításáról, illetve megszerzésüknek a lehetséges módjairól.
- Ki kell fejleszteni egy, a munkaerőpiac jelenlegi helyzetét bemutató és elemzések készítésére alkalmas helyzetelemző rendszert; ilyen rendszer hazánkban még nem létezik. A szakemberek és szakpolitikusok számára olyan felületet kell biztosítani, ahol a feldolgozó rendszer, de akár a mögötte lévő virtuális adattár adatai is elérhetőek, és a paraméterezhető self-service riportok, illetve elemzések mellett felhasználóbarát módon egyedi riportokat, lekérdezéseket is meg lehet valósítani.
- Át kell gondolni egy, bármely iskolatípusban végzett fiatalokra vonatkozó, alapvetően a kialakításra kerülő adattárház használatával elérhető adminisztratív adatbázisokon nyugvó, de kiegészítésként az érintettektől és munkaadóiktól beszerzett adatokat is használó pályakövetési rendszer módszertanát. Meg kell vizsgálni a diplomás pályakövetés, az OH iskolai pályafutás-követése és a korábbi szakképzési pályakövetés projekt tapasztalatai felhasználásának, beépítésének lehetőségét.
- A lakosság munkaerőpiaci helyzetről és tendenciákról való tájékoztatása érdekében tovább kell fejleszteni a palyasugo.hu oldalt.

3.5.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

Ebben a tekintetben a munkaerőpiaci információs rendszer kialakításával és a pályakövetéssel kapcsolatos szabályozási feladatok az irányadóak.

3.5.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- A tanulmányban leírtak figyelembevételével meg kell kezdeni egy helyzetelemzésre alkalmas rendszer és egy teljes körű adminisztratív adatokon alapuló pályakövetési rendszer létrehozását, valamint aktuális adatokkal kell feltölteni a MTA KRTK-KTI már meglévő munkaerőpiaci előrejelző rendszerét.
- Az adminisztratív adatbázisok összekapcsolására alapuló pályakövetés rendszerét a 4. fejezetben elmondottak szerint a diplomásokon túl minden iskolatípusban végzettekre ki kell terjeszteni, és a pályafutást a jelenleginél hosszabban – javaslatunk szerint 35 éves korig – követni szükséges.
- A működtetőről való döntés után meg kell kezdeni az 1. fejezetben bemutatott információs rendszer kialakítását, amelybe a helyzetelemzésből, pályakövetésből és előrejelzésből származó adatok integrálhatók. Külön érdemes tájékoztató felületet és hozzá tartozó vizuális megjelenítést készíteni a szakemberek és a szakpolitikusok részére, a munkaadók részére, valamint a lakosságnak.
- Lakossági tájékoztató felületként már jelenleg is használható az MTA KTRK-KTI előrejelző rendszerén alapuló, interaktív, az adatokat, összefüggéseket diagramokkal szemléltető Pályasúgó (www.palyasugo.hu) oldalhoz. Ennek fenntartását és egyéb tájékoztató/tanácsadó rendszerekből (NSZFH, OH) való elérhetőségét biztosítani szükséges.
- Együttműködési megállapodásban kell biztosítani, hogy használni lehessen a KRTK birtokában lévő, az országban legnagyobb és legkomplexebb adminisztratív kapcsolt adatbázist, és azt, hogy az intézet az adatbázis használatával aktualizálja a Pályasúgó rendszert.

3.6 Képzési kínálat felmérése

3.6.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- Meg kell vizsgálni, hogy milyen mutatókkal jellemezhető a képzések és a képző intézmények eredményessége és hatékonysága, és ezeket a mutatókat hogyan lehet képezni a rendelkezésre álló (például elhelyezkedési vagy kereseti) adatokból, illetve milyen további adatgyűjtések szükségesek a mutatók képzéséhez. Vizsgálni kell, hogyan vehető figyelembe az eredményesség megítélésénél a munkáltatók és a képzésben részt vevők véleménye.
- Meg kell vizsgálni, milyen körben és hogyan lehet mérni a résztvevők készségeinek változását a képzés során.
- Vizsgálni érdemes egy, a köznevelési kompetenciaméréshez hasonló egész életen át tartó kompetenciamérési rendszer megvalósításának lehetőségét (pl. az iskolai TIMSS, PISA, kompetenciamérés adatok kiterjesztésével, a PIAAC bevonásával).

3.6.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- A támogatott képzések esetén kötelezővé, a többi képzés esetén lehetővé kell tenni a képzési információk szerepeltetését az információs rendszerben.
- Vissza kell állítani a felnőttképző intézmények nyilvántartását.
- Be kell vezetni a képző intézmények eredményességének mérését (ennek feltétele az eredményesség mutatóinak a definiálása). Az eredményesség adatainak szerepeltetését az információs rendszerben kötelezővé kell tenni.

3.6.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- A Nemzeti Pályaorientációs Portálon megjelenő közoktatási adatbázisokban meg kell oldani a képzési kínálat aktualizálását; erre a KIFIR, ill. a KIR intézménytörzs lehetőséget ad.
- Az információs rendszerben kereshetővé kell tenni a megszerzhető szakképesítéseket, létező képzési programokat. Ehhez a Magyar Képesítési Portál lehet a kiindulópont.
- Létre kell hozni egy olyan adatbázist, amely az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli képzések adatait együtt teszi elérhetővé. A felnőttképzések közé fel kell tölteni a már most is elérhető adatokat: az engedélyezett képzési programok alapján indítható képzéseket, illetve az ezen adatbázisba önkéntesen bejelentett képzések adatait, valamint a munkaügyi szervezet képzésmenedzsment rendszerében szereplő képzések adatait. Lehetővé kell tenni további hozzáférhető képzések (ágazati továbbképzések rendszerei, uniós támogatásból megvalósuló képzések) adatainak felvitelét, illetve képzések önkéntesen szolgáltatott adatainak a képző általi felvitelét.

3.7 Szakmaszerkezeti előrejelzés: a szakképesítések iránti igény és a szakmaszerkezeti döntés

3.7.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- Meg kell vizsgálni az iskolai rendszerű szakképzés átalakításának lehetőségét annak érdekében, hogy a szakmaválasztás, a specializáció a jelenleginél későbbre kerüljön, ugyanakkor az általános képzés lehetőséget adjon a munkaerőpiacon hasznosítható általános és szakmai készségek fejlesztésére.
- Meg kell vizsgálni, milyen módszerekkel lehet biztosítani, hogy a szakképesítések listájának és tartalmának meghatározásába gyakorlati szakembereket is be lehessen vonni.
- Meg kell vizsgálni, hogyan lehet úgy meghatározni a támogatott felnőttképzésben oktatható szakképesítéseket, hogy az figyelembe tudja venni az előrejelzés szerinti munkaerőpiaci igényeket.

3.7.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- A jogszabályokból ki kell vezetni a szakmaszerkezeti döntés intézményét. Helyette lehetőséget kell biztosítani az iskolai rendszerű képzésben országosan vagy helyileg hiányzó, fontos szakképesítések indításának kiemelt támogatására.
- Külön szükséges szabályozni a felnőttképzés keretében támogatható szakképesítések meghatározását.
- Meg kell alkotni az iskolarendszerben oktatható szakképesítések jegyzékének (alap-OKJ) létrehozására vonatkozó jogszabályt.
- A szakképzési dokumentumok, a tananyag korszerűsítését a munkaerőpiaci készségigényhez kell kötni.
- A szakképzési dokumentumok kellő szabadságot kell biztosítsanak a szakképző intézményeknek ahhoz, hogy az oktatók ismereteket a helyileg és időben változó igényekhez igazíthassák.

3.7.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- Meg kell kezdeni az iskolai rendszerben oktatható szakképesítések jegyzékének – alap-OKJ – kialakítását.
- A létrehozandó információs rendszer keretében – de még annak teljes megvalósulása előtt - megvalósítandó a tanulók és szüleik jelenleginél szélesebb körű tájékoztatása a megszerzhető szakképesítések jellemzőiről, követelményeiről, a birtokukban betölthető foglalkozások, a megszerzhető kompetenciák munkaerőpiaci értékéről, illetve arról, hogy az egyes szakképesítéseket mely iskolákban lehet megszerezni. A tájékoztatást biztosító online felületnek lehetővé kell tenni a többszempontú keresést, ill. a támogató programokkal segített tanácsadást annak érdekében, hogy a képzési kínálatból a helyileg elérhető és az egyén érdeklődésének, személyiségének és a munkaerőpiaci igényeknek legjobban megfelelő képzési lehetőségeket ki lehessen választani.

- Meg kell szüntetni a korlátozottan támogatható képzések kategóriáját, az iskolai rendszerben indítható szakképzések megyei és évenkénti besorolását.
- Növelni szükséges az érettségi utáni szakképzési kínálatot a gimnáziumban érettségizettek számára is.

3.8 Munkaerőpiaci információk felhasználása a döntési folyamatokban

3.8.1 KUTATÁSI JAVASLATOK

- Meg kell vizsgálni, hogy hogyan lehet biztosítani, hogy a támogatott képzések esetén a támogatottak (álláskereső) ne csak a képzési területek, hanem a képzők közül is választhassanak, vagyis több képző is jogosult legyen azonos témában támogatott képzésre.
- Ki kell dolgozni annak a módszerét, hogy a csoportok „összeszervezésével” azonos témában több képzés is tudjon indulni, és hogy ne csak egy szűk pillanatnyi kínálatból lehessen esetlegesen választani, hanem a résztvevőnek lehetősége legyen az igényeinek megfelelő valós választásra.
- Meg kell határozni azokat a módszereket és személyi, szakmai feltételeket, amelyek biztosíthatják, hogy az állam által nyújtott szolgáltatások és a finanszírozás személyre szabott legyen, az egyéneket olyan képzésbe vonják be, amelyek meglévő készségeik/kompetenciáik, érdeklődésük, munkamódjuk, attitűdjük és helyzetük alapján hatékonyan segíthetnek nekik; javaslatot kell tenni olyan szabályozásra és finanszírozásra, amely biztosítja ennek a rendszernek a valóságos működését. (E prioritás vonatkozásában kiindulópontnak tekinthető a munkaügyi szervezet által 2016-ban bevezetett ügyfél-kategorizálási (profiling) rendszer).
- Ki kell dolgozni az OKJ felülvizsgálatának, az ágazati és nemzetközi szakképesítések elismerésének, a szakmai és vizsgakövetelmények meghatározásának az elveit, módszertanát, intézményi feltételeit.
- Meg kell vizsgálni, hogyan oldható meg, hogy a támogatás (és ÁFA-mentesség) feltétele ne a bürokratikus, nehézkes és hosszadalmas programengedélyezési eljárás legyen, és hogyan biztosítható, hogy a munkaerőpiac által igényelt, megfelelő hatékonyságú/eredményességű intézmények által tartott képzések automatikusan támogathatók legyenek.
- További kutatás szükséges a megosztott finanszírozás lehetőségeiről (egyéni képzési számla, utalványrendszer, szakképzési hozzájárulás saját dolgozók képzésére való felhasználása stb.)
- Ki kell dolgozni azokat az elveket, amelyek alapján megítélhető a képzésre vonatkozó intézkedések sikeressége. Meg kell határozni az ehhez szükséges adatokat, azok forrásait, a szükséges adat-lekérdezéseket és -feldolgozásokat, egyéb intézkedéseket.
- Vizsgálni szükséges a Foglalkoztatási Szolgálat adatbázisainak Big Data módszerrel történő elemzésének lehetőségét az aktív eszközök hatékonyságának elemzése érdekében.
- Vizsgálni szükséges az elmaradt képzések elmaradt hasznát is.

3.8.2 SZABÁLYOZÁSI FELADATOK

- A képzők kiválasztását úgy kell szabályozni, hogy a pályáztatás és kiválasztás hosszú távú szerződéseket eredményezzen. Minden megyében egységes, objektív, átlátható és nyilvánosságra hozott módon kell azokat a képzőket kiválasztani, akik a képzők megyei listájára felkerülnek.
- A jelenlegi normatív finanszírozásnak szakirány-specifikussá kell válnia, hasonlóan a szakképzésben alkalmazott gyakorlati képzési normatívához.
- Szabályozni szükséges az ágazati készségtanácsok és/vagy szakértői grémiumok szerepét a szakképesítések rendszerének és tartalmának felülvizsgálatánál, és meg kell határozni működési feltételeiket.
- A jelenlegi szabályozástól eltérően a képzés végén kitöltendő anonim elégedettségi kérdőíveket nem a képző intézménynek, hanem a támogató képviselőjének kellene kitöltetni és kiértékelni.
- Szabályozni szükséges azon adatok körét, amelyeket a támogatott képzésekkel kapcsolatban nyilvánosságra kell hozni, és meg kell határozni a nyilvánosságra hozatal módját.
- A kutatásokra alapozva meg kell változtatni a programengedélyezés rendszerét.
- Meg kell alkotni az állami források személyek és vállalkozások számára történő átengedésének (egyéni képzési számla, utalványrendszer, szakképzési hozzájárulás saját dolgozók képzésére való felhasználása stb.) szabályait.
- Rendszerbe kell állítani a képzést érintő intézkedések utólagos hatékonyságvizsgálatát.

3.8.3 RÖVIDTÁVON MEGVALÓSÍTHATÓ JAVASLATOK

- A támogatott képzésekkel kapcsolatos minden információt, beleértve az eredménymutatókat egy országos adatbázisban össze kell gyűjteni és nyilvánosságra kell hozni. Az adatok egy része ma is rendelkezésre áll a Kormányhivataloknál, illetve a Felnőttképzési információs rendszerben, ezeket össze kell kapcsolni és ki kell bővíteni az adattömböket.
- A képzési adatbázisnak tartalmaznia kell minden támogatott képzést megvalósító képző esetében a sikeres vizsgázók arányát, és a képzések munkaerő-piaci eredményességére vonatkozó további mutatókat (jelenleg ezek közül 6 hónapos utánkövetéssel az elhelyezkedettek aránya áll rendelkezésre), valamint az elégedettségi kérdőívek eredményét.
- Növelni szükséges a személyre szabott szolgáltatás megvalósításában résztvevő szakképzett alkalmazottak számát, minél szélesebb kör számára biztosítani kell az életpálya-építési szolgáltatásokhoz való szolgáltatásokhoz való hozzáférést.